

BOSHLANG‘ICH SINFLARDA MATEMATIKA DARSLARIDA GEOMETRIK MATERIALLARNI O‘RGATISH METODIKASI

Ermatova Guli Muzaffar qizi

Urganch innovatsion universiteti o‘qituvchi-stajyori

E-mail: gulimuzaffarqizi@gmail.com

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada matematika darslarida o‘quvchilarga geometrik figuralarni yasash va o‘rgatishning turli metodlari haqida so‘z yuritilgan.

Kalit so‘zlar: Geometrik jismlar, o‘lchagich, sirqul, masala, mashq, tahlil, taqqoslash, aylana, burchak, simmetriya, nuqta.

АННОТАЦИЯ

В данной статье рассказывается о разных методах обучения школьников составлению геометрических фигур на уроках математики.

Ключевые слова: Геометрические фигуры, линейка, круг, проблема, упражнение, анализ, сравнение, круг, угол, симметрия, точка,

ABSTRACT

This article talks about different methods of teaching students to make geometric figures in mathematics classes..

Keywords: geometric figures, ruler, circle, problem, exercise, analysis, comparison, circle, angle, symmetry, point.

Geometriya - matematikaning nuqtalar, chiziqlar, burchaklar, sirtlar va qattiq jismlarning xossalari, o‘lchovlari va munosabatlari bilan shug‘ullanadigan bo‘limi. U yassi shakllar va ularning xossalari e‘tibor qaratuvchi Evklid geometriyasi va geometrik ob‘ektlarni o‘rganish uchun algebraik usullardan foydalanadigan analitik geometriya kabi turli sohalarga bo‘lingan.

Boshlang‘ich sinflarda geometrik figuralarni ko‘paytirish yosh o‘quvchilarni geometriya olami bilan tanishtirishning ajoyib usuli hisoblanadi.

Bu mavzuga qanday yondashish bo‘yicha bir nechta tavsiyalarni ko‘rib chiqamiz:

1. Asosiy shakllar: doiralar, kvadratlar, uchburchaklar va to‘rtburchaklar kabi oddiy geometrik shakllar bilan tanishtirish. Ularga har bir shaklning nomlari va xususiyatlarini o‘rgatish.

2. Amaliy mashg'ulotlar: o'quvchilarni geometrik figuralarni manipulyatsiya qila oladigan amaliy mashg'ulotlarga jalb qilish. Turli shakllarni yaratish va kashf qilish uchun ularni shakl bloklari, tangramlar yoki naqsh bloklari bilan ta'minlash.

3. Vizual qo'llanmalar: Shakllarni ko'rsatish va mustahkamlash uchun plakatlar, kartalar yoki interaktiv doska kabi ko'rgazmali qo'llanmalardan foydalanish. Shuningdek, o'quvchilarga atrofdagi shakllarni tanib olishlariga yordam berish uchun sinfdagi ob'yektlar yoki rasmlar kabi hayotiy misollardan ham foydalanish mumkin.

4. Saralash va tasniflash: o'quvchilarni shakllarni atributlari asosida saralashga va tasniflashga undash. Masalan, ular shakllarni tomonlar soni yoki to'g'ri yoki egri chiziqdagi bo'yicha saralashlari mumkin.

5. Qo'shma shakllarni qurish: o'quvchilarni asosiy shakllar bilan tanishganlaridan so'ng, kompozit shakllar tushunchasi bilan tanishtiriladi. Ikki yoki undan ortiq shaklni qanday qilib birlashtirib, yangilarini yaratishni ko'rsatiladi, masalan, uchburchak va to'rtburchakni birlashtirib, uy hosil qilish.

6. Simmetriyani o'rganish: talabalarni simmetrik shakllar bilan tanishtirish va simmetriya chiziqlarini aniqlashni so'rash orqali simmetriya haqida o'rgatish. Ularga shakllar yordamida nosimmetrik dizayn yaratish imkoniyatini berish.

7. Muammo yechish: Geometriyani masalalar yechish faoliyatiga kiriting. Talabalarga real hayot stsenariylarini taqdim eting, ularda ular shakllar haqidagi bilimlarini muammolarni hal qilishda ishlatishlari kerak. Masalan, ular bog'ning perimetrini hisoblashi yoki shaklning muayyan mezonlarga mos kelishi kerak bo'lgan tomonlar sonini aniqlashi mumkin.[3.136]

Geometriya figuralari geometrik muammolarni tahlil qilish va yechish uchun ishlatiladigan o'ziga xos xususiyatlar, o'lchovlar va munosabatlarga ega. Mana bir nechta umumiy geometriya raqamlari:

1. Nuqtalar: Nuqta geometriyaning eng asosiy elementidir. Uning o'lchami, shakli va o'lchamlari yo'q. Odatda nuqta bilan ifodalanadi.

2. Chiziqlar: Chiziq har ikki yo'nalishda ham cheksiz cho'zilgan to'g'ri yo'ldir. U ikki nuqta bilan belgilanadi va to'g'ri yoki egri bo'lishi mumkin.

3. Chiziq segmentlari: Chiziq segmenti - bu chiziqning ikki xil so'nggi nuqta bilan chegaralangan qismi. Uning ma'lum uzunligi bor.

4. Nurlar: Nur - bu chiziqning bir chekka nuqtasi bo'lgan va bir yo'nalishda cheksiz cho'zilgan qismidir.

5. Burchaklar: Burchak cho'qqi deb ataladigan umumiy so'nggi nuqtaga ega bo'lgan ikkita nurdan hosil bo'ladi. Burchaklar darajalarda o'lchanadi va ularni o'tkir (90 darajadan kam), to'g'ri (aniq 90 daraja), to'g'ri (90 dan 180 darajagacha) yoki to'g'ri (aniq 180 daraja) deb tasniflash mumkin.

6. Uchburchaklar: Uchburchak - bu uch tomoni va uchta burchagi bo'lgan ko'pburchak. U tomonlarning uzunliklari va burchaklarining o'lchovlari asosida tasniflanadi.

7. To'rtburchaklar: To'rtburchak to'rt tomoni va to'rtta burchagi bo'lgan ko'pburchakdir. Masalan, kvadratlar, to'rtburchaklar, parallelogrammalar va trapetsiyalar.

8. Doiralar: Doira - bu tekislikdagi qo'zg'almas markaz nuqtasidan teng masofada joylashgan barcha nuqtalardan iborat shakl. U radiusi (markazdan aylananing istalgan nuqtasigacha bo'lgan masofa) va diametri (radiusdan ikki baravar katta) bilan belgilanadi.

9. Ko'pburchaklar: Ko'pburchaklar to'g'ri tomonlari bo'lgan yopiq shakllardir. Ular istalgan sonli tomonlarga ega bo'lishi mumkin, ba'zi umumiy misollar beshburchaklar, olti burchaklilar va sakkizburchaklardir.[1.125]

Boshlang'ich o'quvchilar uchun geometriyani o'rganish uchun mashg'ulotlarni yoshga mos, amaliy va qiziqarli bo'lishi bolada qiziqishni oshiradi, yaratuvchanlik qobiliyatini shakllantiradi. Ularning xossalari va munosabatlarini o'rganish geometriya tamoyillarini tushunishga va ularni turli geometrik masalalarni yechishda qo'llashga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. Tolipov O'. Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tadbqiqiy asoslari – T.: 2006.
2. Umirbekov A.U. SHOabdalov SH.SH. Matematikani takrorlash —Toshkent: «O'qituvchi», 1989.
3. Jumayev M.E. Matematika o'qitish metodikasi. (OO'Yu darslik) Toshkent. "Turon-Iqbol", 2016-yil.
4. Jumaev M. Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitish metodikasidan laboratoriya mashg'ulotlari. (OO'Yu uchun o'quv qo'llanma) Toshkent. "Yangi asr avlodi", 2006 yil.
5. Tadjieva Z.G', Abdullaeva B.S., Jumaev M.Ye., Sidelnikova R.I., Sadikova A.V. Metodika prepodavaniya matematiki.–T.:Turon-Iqbol,2011. 336 s.